

дозволяє зробити висновок, що такі гендерні розходження в моральних оцінках і судженнях насправді є незначними.

Використана література:

1. *Dianne K. Daeg de Mott Kohlberg's Theory of Moral Reasoning // Encyclopedia of Childhood and Adolescence / http: findarticles.com/p/articles/mi*
2. *Carol Gilligan. In a Different Voice: Psychological Theory and Women's Development. Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1982.*
3. *Павличко Соломія. Фемінізм / передм. Віри Агеєвої. – К.: Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2002. – 322 с.*
4. *Blum L. A. Gilligan and Kohlberg Implications for Moral Theory // Ethics 98 (1988).*

КУЗНЕЦОВА О. О. Особенности философских ориентаций Лоуренса Кольберга в гендерных аспектах морали и педагогики.

Рассмотрены критические замечания относительно теории морального и образовательного развития человека, созданного американским философом-моралистом Лоуренсом Кольбергом. Сделан вывод о непринципиальности выраженных замечаний.

Ключевые слова: моральное развитие личности, справедливость, беспокойство, ответственность, теория учебы и воспитания, гендерные аспекты.

KUZNECOVA O. O. Osobennosti philosophical orientations of Lourensa Kol'berga in the gendernykh aspects of moral and pedagogics.

The article focuses on the critical analysis of Lawrence Kohlberg's cognitive theory of moral development. Drawn conclusion on non-essential criticism of its gender aspects.

Keywords: character moral development, justice, care, responsibility, theory of moral education, gender aspects.

**Куліш Л. А.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова**

**СПЕЦИФІКА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ З ПЕДАГОГІЧНОГО
WEB-ДИЗАЙНА В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ**

Для створення ефективного навчального інтернет-ресурса (НІР) потрібно включати в команду фахівця з педагогічного Web-дизайна.

Фахівець повинен знати, які існують особливості Web-дизайна. Вміти розробляти структуру сайту, а також оформлювати сайт.

Ключові слова: Інтернет-ресурс, сайт, освітній сайт, педагогічний Web-дизайн, Web-сторінка.

Початок ХХІ століття в Україні характеризується поступовим переходом від індустріального суспільства до інформаційного, в якому пріоритетне значення має інформатизація і її структурована форма. Це стосується основних сторін життя соціуму, і у зв'язку з цим змінюється парадигма всіх галузей людської діяльності, у тому числі і освіти, де цей процес передбачає

і якісну зміну освітніх форматів [3].

Розвиток комп'ютерних засобів комунікації охоплює все більше число галузей людської діяльності і знаходить широке розповсюдження у глобальних комп'ютерних мережах. Зараз вже нікого не дивують Інтернет-магазини, газети і журнали, що видаються тільки на сторінках WWW-вузлів, віртуальні клуби тощо. А тому розвиток технологій комп'ютерних комунікацій не міг не торкнутися і такої важливої для людей галузі, як освіта. Це обумовлено тим, що комп'ютерні комунікації, використовуючи Web-технології (Word Wide Web – глобальна гіпертекстова система, що використовує Інтернет як транспортний засіб), дозволяють отримати швидкий доступ до масивів інформатизації, яка зберігається в централізованих базах даних навчальної інформатизації та інших інформаційних ресурсів. Проте, якщо раніше йшла мова про використання мережі Інтернет, то сьогодні акцент переноситься на використання Інтернет-систем, корпоративних інформаційних мереж, побудованих на основі Web-технологій [4].

Розвиток глобальної комп'ютерної мережі Інтернет відкрив нові перспективи вдосконалення світової освітньої системи. Ресурсам Інтернет відводиться роль не тільки як засобу пошуку і отримання “корисної інформації”, але як засобу для розвитку існуючих форм навчання і для створення нових.

Під Інтернет-ресурсами прийнято розуміти розміщену на сайтах Інтернет (серверах) текстову, графічну і мультимедіа інформацію, яка може бути доставлена на комп'ютер користувача за його запитом у формі файлів або наборів файлів (зокрема архівів) різних форматів (HTML, DOC, PDF, TXT і ін.). До Інтернет-ресурсів також відносять розміщені на серверах виконувані програми (дистрибутиви), які можуть за запитом користувача передаватися на його комп'ютер для подальшого використання.

До освітніх Інтернет-ресурсів відносять:

– Інтернет-ресурси, створені спеціально для використання в процесі навчання (навчальні, навчально-методичні, науково-методичні і додаткові текстові, а також ілюстративні матеріали, системи тестування тощо) на певному ступені освіти і для певної наочної сфери;

– Інтернет-ресурси, призначені для інформаційного забезпечення системи освіти загалом, діяльності освітніх установ або органів управління освітою (правова, нормативна статистична, довідкова інформація).

Освітні Інтернет-ресурси можуть бути представлені у вигляді освітніх Web-сайтів і освітніх Web-порталів. Префікс “Web” часто опускають і використовують терміни “сайт” і “портал”.

Сайт – це група Web-сторінок (HTML-документів), які належать або одному авторові, або одному видавцеві і взаємозв'язані загальними

гіперпосиланнями. На це поняття є інші погляди, де сайт описується як технологічний засіб, що несе певне інформаційне або емоційне навантаження. У цьому визначенні неявно присутнє поняття “Технологічний процес”, і тоді поняття сайту можна визначати як набір технологічних процесів (зазвичай іменованих Web-технологіями), що накладає, з одного боку, обмеження на форму інформаційної і емоційної дії, а з другого – що дає таку різноманітність подібних форм, яке принципове недосяжно ні для усного, ні для письмового способу передачі інформації.

Поняття “освітній сайт” визначатимемо як групу взаємозв'язаних загальними гіперпосиланнями Web-сторінок, інформаційне наповнення яких цілком присвячене освітнім ресурсам конкретного навчального процесу, а саме, моделі процесу навчання і її основному системоутворюючому елементу – змісту навчання конкретному навчальному предмету.

Процес педагогічного дизайну – це спланований і систематичний процес, що передбачає п'ять стадій:

1) аналіз (аналізуються потреби в навчанні) і формулювання бажаних результатів;

2) дизайн (розробляються плани і основи дизайнерських рішень, направлених на задоволення потреб в навчанні і досягнення запланованих результатів);

3) розробка (плани і дизайнерські пропозиції перетворюються в навчальні матеріали);

4) реалізація (навчальні матеріали використовуються тими, хто навчається);

5) оцінка ефективності (навчальні матеріали апробовуються і при необхідності коректуються).

Для створення електронних навчальних матеріалів використовується стала технологія, описана в численних публікаціях зарубіжних і вітчизняних авторів, це термін “педагогічний дизайн”.

З одного боку, педагогічний дизайн можна розуміти як строго впорядкований процес розробки навчального матеріалу на основі положень теорії навчання, який дає змогу бути упевненим у високій якості навчання з використанням цього матеріалу.

З другого – педагогічний дизайн – це галузь науки, яка займається дослідженням і розробкою процедур, що детально регламентують процеси розробки, застосування, оцінки і супровід ситуацій (умов), допомагаючи/забезпечуючи навчання в рамках як великих розділів, так і маленьких фрагментів наочного матеріалу незалежно від рівня його складності.

Але, педагогічний дизайн – це й ще гілка знань про розробку і застосування методів навчальної роботи (instructional strategies). Для

вирішення своїх завдань ця дисципліна користується теоріями методів навчальної роботи, які вона будує в ході спеціальних досліджень і розробок.

Термін "педагогічний дизайн" використовується в публікаціях для опису технології створення навчального Інтернет-ресурса (далі – НІР). Ці дві технології мають загальну основу – педагогічне проектування, але тоді поняття педагогічний дизайн відображає лише їх загальну основу і не підкреслює їх відмінності. Відмінності цих технологій, їх особливості ховаються у використанні програмних засобів, за допомогою яких конструюються і створюються електронні підручники і навчальні ресурси для освітнього порталу. Тому доцільно для технології створення НІР використовувати поняття «Педагогічний Web-дизайн» і визначати як сукупність: технології педагогічного проектування; побудови методичної теорії для конкретної наочної області і технологій Web-дизайна.

Якщо розробниками навчального Інтернет-ресурса є Web-дизайнери, то тоді можна спостерігати недостатню увагу до інформації, до її достовірності і якості. Основна увага приділяється комп'ютерним ефектам або особливим навігаційним прийомам, що реалізуються в продукті. Природно, що навчальний Інтернет-ресурс (навчальні ресурси освітнього порталу) повинні мати свою методичну концепцію, проходження якої зробить незамінним їх використання безпосередньо в процесі навчання.

Важливою умовою створення ефективного НІР є включення в команду розробників фахівця з педагогічного Web-дизайна. Перелік основних завдань, за які повинен відповідати цей фахівець:

- формування структури навчального Інтернет-ресурса;
- вибір психолого-педагогічної стратегії і опрацювання використовуваних дидактичних прийомів;
- визначення видів і форм контролю;
- подання методичної підтримки авторам в структуризації навчального матеріалу;
- формування інформаційно-логічної моделі навчального матеріалу;
- надання рекомендацій щодо стилю і форм викладу навчального матеріалу;
- участь у створенні схеми інтерфейсу користувача;
- вибір інструментальних засобів, форматів даних тощо;
- координація діяльності фахівців, реалізуючих НІР;
- оцінка навчальної ефективності розробки.

Тоді цей фахівець відіграє ключову роль при педагогічному проектуванні навчального Інтернет-ресурса, що є стадією розробки, на якій формуються зовнішність і концепція продукту, відбувається відбір навчального матеріалу, специфіцируються основні сервіси і служби, виробляються принципові дидактичні і програмно-технічні рішення.

Web-дизайн включає такі субдисципліни, як бібліотечну справу, графічний дизайн, програмування, клієнт-сервісні технології, дизайн призначеного для користувача інтерфейсу тощо. Web-дизайн фахівців визначається як технологічний процес створення Web-сторінок і Web-сайтів за допомогою мережових і Web-технологій, що базується на чотирьох первинних елементах: зміст, форма, функція і призначення. Проте це визначення не розкриває всі аспекти Web-дизайну як діяльності.

Наприклад, Т. Пауелл виділяє 4 аспекти Web-дизайна: зміст, технологія, зовнішнє виконання і економічні міркування. Функція змісту Web-ресурса полягає в інформуванні або, можливо, залученні користувачів. Сенса використання певної технології при створенні Web-ресурса полягає в реалізації конкретної функції цього Web-ресурса. Функція зовнішнього виконання надає форму Web-ресурса. Для більшості Web-ресурсів необхідно оцінити економічні наслідки їх створення. Вплив кожного з основних аспектів на дизайн конкретного Web-ресурса залежить від того, до якого саме типу відноситься даний Web-ресурс. У зв'язку з тим, що набори необхідних компонентів настільки залежать від типів створюваних Web-ресурсів, опис Web-дизайна як об'єданого цілого перетворюється складне на завдання [1].

Web-дизайн має певні етапи:

1) постановка завдання. Розгляд ідеї: коротке визначення мети; детальне уточнення мети;

2) аналіз вимог. Специфікація: визначення цільової аудиторії; профілізація користувачів; вимоги до Web-ресурса; розробка формального плану сайту;

3) прототип дизайну: блокова композиція сторінки; композиції на екрані і на папері;

4) реалізація і тестування окремих складових: підготовка текстової інформації; підготовка графічної інформації; створення шаблонних сторінок; реалізація бета-версії сайту;

5) інтеграція і тестування: тестування візуального сприйняття; тестування функціональності; перевірка вмісту; перевірка сумісності з операційними системами і браузерами; тестування швидкості завантаження; тестування реакції користувачів;

6) випуск, функціонування і підтримка: а) перевірка досягнення мети; б) технічне обслуговування Web-ресурса. [2]

Підготовка фахівця з педагогічного Web-дизайна має певні особливості Web-дизайна:

По-перше, Web-сторінка – це не закінчений добуток, а всього лише набір інструкцій для програм-браузерів. Тому не можна на сто відсотків бути впевненим в тому, що користувач побачить її саме так, як було задумано.

Будь-яка Інтернет-сторінка – це набір інструкцій мови гіпертекстової розмітки HTML, відповідно до яких браузер відображає її на екрані. Однак різні браузери можуть по-різному інтерпретувати ці інструкції, а крім того, існує ціла низка причин, з яких сторінка може відобразитися неправильно. Звести різночитання різними браузерами вашої сторінки до мінімуму – завдання Web-дизайнера.

По-друге, зверніть увагу, якщо використовувати не стандартний шрифт, то при перегляді сайту можливо цього шрифту не буде знайдено.

По-третє, чим більше на сторінці графіки, тим довше вона завантажуватиметься. Проте у Web-дизайні подібні речі обов'язково потрібно враховувати. Якщо наповнити сторінку різними графічними елементами, то, з одного боку, вона виглядатиме стильно, але з іншої – через це сторінка може набагато довше завантажуватися, внаслідок чого частина відвідувачів просто закриють її, так і не дочекавшись завантаження. Тому при розробці Web-сторінки потрібно шукати розумний баланс між простотою і стильністю оформлення. Повна відсутність графіки призведе до того, що сторінка виглядатиме нецікаво, а занадто яскраве сповільнить завантаження.

По-четверте, роздільна здатність екрану у різних користувачів. При оформленні, наприклад, сторінки журналу формату А4 розробник може бути абсолютно впевнений в тому, що всі читачі побачать журнал тільки в цьому форматі, – цілком природно і очікувано. З Web-сторінками все не так. У користувачів існує як мінімум три основні роздільні здатності, наприклад, 1024x768 пікселів (приблизно у 60% користувачів), 1280x1024 (у 22% користувачів), 800x600 (у 13% користувачів), і решта роздільна здатність – 1152x864 і 1600x1200 – зустрічаються менш ніж у 5% користувачів. Потрібно звернути увагу на те, що роздільна здатність 1600x1200 рівно в два рази більше дозволу 800x600. А це означає, що якщо сайт розробляється чітко під 800x600, то на 1600x1200 він займатиме всього чверть екрану. Отже, перед Web-дизайнерами виникає дуже непросте завдання – спроектувати сайт так, щоб він однаково добре виглядав під час змінювання роздільної здатності екрану.

Зауважимо, до створення сайту обов'язково потрібно розробити його структуру – сторінки, з яких він складатиметься. При створенні сайту з початку необхідно уявити яка інформація там буде представлена і для кого все це призначено. І лише потім створювати структуру сайту.

При створенні структури сайту ні би сама собою виникне схема навігації, тобто переміщення користувача по сторінках.

Тому спочатку потрібно визначити, про що збираєтеся розповісти світу, а потім вже спробувати втілити це у Web-сторінці.

Зокрема, для навігації по сайту:

- головна сторінка сайту з точки зору навігації завжди є відправною, тобто на ній повинні розташовуватися посилання на всі основні розділи;
- на будь-якій сторінці сайту повинне бути посилання (текстове або у вигляді піктограми) на головну сторінку;
- сторінка розділу повинна містити посилання на підрозділи і на верхній, такий, що породжує, розділ;
- бажано, щоб навігаційні посилання (меню) на всіх сторінках були виконані в однаковому стилі;
- шляхетним вважається наявність на головній сторінці так званої карти сайту – випадного меню, в якому перераховані всі розділи сайту (приблизно так, як в схемі структури);
- бажано вгорі кожної сторінки давати навігаційний шлях до даної сторінки.

Музичного супроводу потрібно уникати. За винятком випадків художніх інсталяцій.

Хотілося б зазначити, що не варто робити оформлення сайту у зухвалій манері. Щоб викласти інформацію, не потрібно відволікати від неї увагу відвідувачів сторінки занадто яскравими кольорами, страшним фоном і величезними заголовками. Якщо чорний текст на білому фоні – це завжди виглядає добре.

Потрібно звертати увагу на основні постулати правил оформлення:

- не потрібно використовувати яскраві кольори;
- у дизайні елементів сайту не варто зловживати великою кількістю кольорів, зазвичай прийнято використовувати не більше чотирьох кольорів, включаючи чорний з білим (зрозуміло, це не стосується ілюстрацій і фотографій, якщо вони є елементами оформлення);
- не слід використовувати різноманітні гарнітури шрифтів: їх повинно бути не більше двох-трьох, причому обов'язково зі стандартного набору;
- фон сторінки має бути неяскравим, однорідним і без будь-яких малюнків, які сильно ускладнюють прочитання тексту;
- колір тексту повинен контрастувати з кольором фону;
- темний текст на світлому фоні читається краще, ніж світлий текст на темному фоні;
- для тексту не слід використовувати химерні шрифти, якщо тільки це не служить рішенням якоїсь художньої задачі;
- нормальний розмір шрифту для тексту – 10-12-й кегль (або 12-14 пунктів в дизайнерських одиницях вимірювання). Дуже дрібний або дуже крупний шрифт ускладнює прочитання;
- не слід робити заголовки сторінок або розділів величезними: зазвичай достатньо збільшити заголовок на 2-4 одиниці в порівнянні з основним текстом;

• по можливості для навігації краще використовувати текстові меню, ніж піктограми з картинками або написами [2].

Отже, можна зробити висновок: про те, що Web-сторінку потрібно розроблювати простою і разом з тим необхідне стисле оформлення. Крім того, краще використовувати стандартні шрифти. Також Web-дизайнер повинен спроектувати сайт так, щоб він однаково добре виглядав при різних роздільних здатностях екрану. Тому чим простіше буде оформлена сторінка, тим краще.

Використана література:

1. Пауэлл Т. А. Web-дизайн : пер. с англ. – СПб. : БХВ-Петербург, 2002. – 1024 с : ил.
2. Экслер А. Б. Самый полный и понятный самоучитель работы в Сети, или Укрощение Интернета / Алекс Экслер. – 2-е изд., перераб. И доп. – М. : АСТ Москва : ЭКСПромТ, 2009. – 832 с.
3. Яшанов С. М. Інноваційні підходи до створення сайтів навчально-методичної спрямованості у галузі технологічної освіти / Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова; Серія 17. Теорія і практика навчання та виховання [збірник наукових статей] / М-во освіти і науки України. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – Вип. 10. – 183 с.
4. Яшанов С. М. Організація навчального процесу на базі технології www у вищому закладі освіти // Наукові записки : [збірник наукових статей] / М-во освіти і науки України; Нац. пед. ун-т М. П. Драгоманова ; укл. : П. В. Дмитренко, Л. Л. Макаренко. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2007. – 260 с. – (Серія педагогічні та історичні науки). – Випуск LXVIII (68).

Кулиш Л. А. Специфика подготовки специалиста по педагогическому Web-дизайну в условиях модернизации системы образования

Для создания эффективного учебного интернет ресурса (УИР) нужно включить в команду специалиста по педагогическому Web-дизайну.

Специалист должен знать, какие существуют особенности Web-дизайна. Уметь разрабатывать структуру сайта а также оформлять сайт.

Ключевые слова: Интернет-ресурс, сайт, образовательный сайт, педагогический Web-дизайн, Web-страница.

KULISH L. A. Specific of preparation of specialist from pedagogical Web- design in the conditions of modernization of the system education

For creation effective educational the internet of resource needs to be plugged in the command of specialist on a pedagogical Web- design.

A specialist must know, which exist the feature of Web-design. Able to develop the structure of site and also design a site.

Keywords: Internet-resource, site, educational site, pedagogical Web-design, web-page.